

Az iskolatanács működésének elvi és gyakorlati kérdései

Az 1963/64. tanévi M. M. számú utasítás szerint: „Az iskolavezetők számára továbbra is feladat az egyszemélyi vezetés és a vezetés demokratizmusának kibontakoztatása. A megvalósítás új vezetői munkastílus és módszer kialakítását, az őszinteségen és bizalmon alapuló légkör megteremtését igényli. A demokratizmus megvalósításának egyik eszköze az Iskola Tanács, mely segítse az igazgató munkáját s az alkotó pedagógiai tevékenység kibontakoztatását.”

Fentiek megvalósításához kívánunk segítséget nyújtani az alábbiakban, a csoport eddigi tapasztalatai alapján.

Az iskolatanács helye az iskolavezetésben, a szocialista pedagógiai módszerek alkalmazásában:

Sem magunknak (az igazgató vezetésének), sem közösségünknek (a nevelőtestületi közösség kialakításának) nem szolgálhatunk kellő pedagógiai „haszonnal”, ha vezetési módszereinket, pedagógiai eljárásainkat nem tudjuk kritikailag szemlélni, annak helyességét a közösséggel alátámasztani, egészséges pedagógiai közvélemény kialakításával megerősíteni.

De nemcsak az igazgató szemléletmódjának kell a társadalmi fejlődési igényeknek megfelelően tovább fejlődni, hanem a közösség, a nevelőtestület tagjait is erre a fejlődési szintre kell emelnünk, az azonos felelősségvállalás érdekében (felszámolva a nem kis számú nevelők passzivitását, félrehúzódsát, érdektelenségét, a jogok mellett a kötelesség elhomályosodását).

„A szocialista demokrácia részkérdése: az egyetemes népi állam megvalósítása azt jelenti, hogy a népi tömegek számára mind több lehetőség nyílik arra, hogy részt vehessenek a közügyek intézésében. Így valósul meg a társadalom öngazgatásának elve.”

A társadalmi öngazgatás megvalósításához szükség van szervekre, szervezetre.

Az iskolatanács (pedagógiai tanács) az egész pedagógiai, nevelőtestületi közösség szerve. Ebben érvényesülni kell közvetlenül, vagy közvetve az adott közösség minden tagja véleményének, szándékának, akaratának.

Az igazgató feladata, irányítani, összehozni, inspirálni, azon pedagógiai szervezeti közösséget, a közösségi tapasztalatokat összegezni, elemezni és állásfoglalni a szocialista pedagógia érdekében megfelelően.

A pedagógiai közösség élete, tevékenysége, feladata mind bonyolultabbá válik. Ezen sokrétű, mind bonyolultabb feladat csak korszerű vezetési módszerekkel, a közösség tagjainak minél szélesebbkörű aktivitásával, a részfeladatokból való közösségi részvállalással oldhatók meg. (Pl. tanulmányi felmérés, továbbképzés irányítása, egységes és korszerű módszerek elterjesztése, egészséges közvélemény stb.).

Ezen új munkastílus, irányítás járásunkban nem jelent lényegében új igazgatói, vezetési feladatot, hanem eddigi, jól bevált vezetési hagyományok szervezettebbé, teljesebbé és hatékonyabbá tételét. Az igazgató egyszemélyben nem lehet ott a munka minden területén, egyedül, egyszemélyben jól, vagy rosszul szervezhet, irányíthat, aktivizálhat, inspirálhat. A közvetlen vezetés mellett az iskolatanácsok működtetésével a közvetett vezetésnek kell jobban dominálnia, az egyszemélyes felelősség további fenntartásával. A helyes arányok kialakítására, meglátására igazgatóink pedagógiai tapasztalata, vezetési rátermettsége, fejlődőkészsége, a szocialista társadalom igényeinek kielégítésére törekvése a biztosíték.

Fenti vezetési munkastílus megvalósítása csak oly módon lehetséges, ha a társadalmi, községpolitikai, művelődéspolitikai feladatokból az igazgató csak annyit vállal, amennyit az iskolavezetésben be-

töltött szerepének teljesmértékű ellátása számára megenged.

Kik legyenek a tagjai az iskolatanácsnak?

A szocialista demokrácia nem „tisztá demokrácia”. Társadalmi fejlődésünkben még nem jutottunk arra a fokra, hogy pl. az igazgatót a nevelőtestület maga válassza. Tehát lesznek az iskolatanácsban is megbízott és választott tagok: A munkaközösségvezetőt, az úttörővezetőt megbízás alapján állítjuk tisztségébe. Célunk az, hogy a közösség többsége is egyetértően választásunkkal. A választott tagokat valóban választás útján töltjük be. Betöltött tisztségüknel fogva *állandó tagok*: igazgató és helyettese, úttörővezető, szakszervezeti titkár (elnöke), pártcsoportvezető, munkaközösségek vezetői, munkacsoportok vezetői. *Választott tagok*: a megvitatótól függően 2–3 nevelőtestületi tag.

Mikor hívjuk össze az iskolatanácsot?

Nem recept szerint, de általában *tanévenként 3–4 alkalommal*.

Hatásköre, funkciója, munkája?

Csak a lényeges, valóban az egész közösséget érintő problémákkal foglalkozzék. Pl. *év elején*: az iskolai munkaterv megvitatása, a tanév pedagógiai módszertani célkitűzései, munkaközösségvezetők kiválasztása, továbbképzés irányának és tartalmának megszabása, munkacsoportok alakítása, vezetőik kiválasztása.

Év közben (dec.): Az első nevelési értekezlet, a nevelés céltudatosságának helyzete, a nevelőtestület családlátogatási kötelezettségének értékelése. A decemberi szülői értekezletek előkészítése. A nevelőtestület bekapcsolódása a község kulturális életébe, a TIT-csoport működése, a felnőttoktatás helyzetének felmérése, stb.

Év közben (ápr.): A 2. nevelési értekezlet előkészítése (vagy tanulságai). Tavaszi iskolai kirándulás megszervezése, nyári úttörő táborozás, úttörő-, KISZ-avatás megszervezése.

Az I. o. tanulók tanulmányi helyzete, készségfelmérés megszervezése.

Pedagógiai munkaközösségek tanévi programjának ellenőrzése, munkaközösségi munka tapasztalatai.

Pedagógusnapi jutalmazások előkészítése.

Év végén (június): Az iskolai munkaterv végrehajtási tapasztalatai, értékelése, az év végén elért nevelési szint megállapítása és a jövő évi feladatok kitűzése.

A pedagógiai tanács tevékenységének egyéves tapasztalata. A nevelőtestület munkájának értékelése, minősítések megbeszélése.

Kiemelten az ateista nevelés és szülői tudatformálásban elért eredmények.

A nevelőtestület részvétele a község társadalmi, politikai, kulturális életében.

A szülők pedagógiai kulturáltsága terén elért eredmények, hiányosságok stb.

Vezetési módszer az iskolatanácsban:

Szabad, őszinte, nyílt légkör kialakítása a pedagógiai vélemények kicserélése érdekében.

A nevelőtestületet a tanácskozás előtt tájékoztassuk a tárgyalandó napirendi pontokról.

A tanács tagjai gyűjtsék össze a nevelőtestület véleményét.

Aktivizálják a nevelőtestület minden tagját a közös munkában és felelősségben való részvállalásra. Ennek érdekében: a következő *munkacsoportok megalakítását* javasoljuk:

a) *Nevelési munkabizottság*: feladata a nevelési terv, az osztályvezetői, ill. osztályfőnöki munkaterv összeállításának irányítása, segítése. További feladat a tapasztalatok gyűjtése és továbbadása, időszakonként a neveltségi szint megállapítása. A bizottság tagjai igazgatói engedéllyel osztályfőnöki órákat látogatnak, azok tapasztalatait az illetékes nevelővel megbeszélik, résztvesznek úttörő foglalkozásokon, a tanulócsoporthoz megfigyelése alapján a tapasztalt problémákat megbeszélik. Ebben a munkában az igazgató vagy helyettese alkalmanként bekapcsolódik. A csoport vezetője az igazgatónak alkalmanként beszámol. A mun-

kacsoport kéthavonként a tapasztalokat megbeszéli, értékeli és ezen megbeszélésnek mindenkor meg kell előznie az iskolatanács ülését. Szükség esetén a munkacsoport a tanulóifjúság részére iskolagyűlés tartását javasolja a tapasztalt problémák megbeszélése érdekében.

b) *Társadalmi kapcsolatok és rendezvények munkabizottsága.*

Feladat: a szocialista szerződések megkötése a termelőszövetkezetekkel, üzemekkel, vállalatokkal. Felelős a bizottság a szerződésben foglaltak teljesítéséért, a termelőszövetkezetekkel való kapcsolat állandó erősítéséért az iskola nevelési céljainak megfelelően. A teljesítéseket a bizottság időszakonként, de legalább évi két alkalommal értékeli. A felmerült problémák megoldására, elmaradások pótlására javaslatot tesznek az igazgatóságnak. A bizottság a községit, a tanács és tömegszervezetekkel konkrét kapcsolatot tart fenn. A bizottság feladata a tanulóifjúság iskolán belüli és iskolán kívüli rendezvényeinek előkészítése, azok figyelemmel kísérése, ünnepélyek, rendezvények szocialista nevelőhatásának biztosítása. A kulturális rendezvényeken kívül a sportrendezvényeket is kíséri figyelemmel.

c) *Iskolai rend és szocialista tulajdon megőrzésére alakult munkabizottság.*

Feladata: az iskolai házirend összeállítása, abban foglaltak megvalósításának ellenőrzése. Két-három havonként értékeli az iskola külső és belső rendjét, felméri az eredményeket, hiányosságokat. A szocialista tulajdon megőrzése érdekében az egyes osztályok az osztályfőnökök vezetésével a tanévre az iskola igazgatóságától szerződésileg átveszik az osztály felszerelését és felelősséget vállalnak annak megőrzésére. (A szerződés hatálya kiterjed a nem osztályban található iskolai vagyontárgyak pl. a műhelyterem, szertárak, stb. megőrzésére is.)

d) *Esztétikai munkabizottság.*

Feladata: az iskola és az egyes osztálytermek, folyosók dekorációjának, díszítésének tervszerű irányítása, jó tanácsokkal való segítése. Különös figyelemmel kell lenni az ifj. Vöröskereszt feladatát képező és úttörőcsapaton belül megoldandó „Tiszta osztály” „Tiszta iskola”, Egészséges Ifjúság” mozgalmak, ill. versenyek feltételeinek biztosítása és a gyakorlatban való megvalósítására és ezek időnkénti értékelésére.

Szeged Járási Pedagógus Szakszervezet
Általános iskolai Csoportja

VETÍTÉS ÉS RAJZOLÁS MATT ÜVEGRE A FÖLDRAJZ ÓRÁN

Az elsőtétítés nélküli vetítés alkalmazása nagy lendületet adhat a szemléltetésnek. A dia-vetítő olcsó, kezelése könnyű. A tanításhoz szükséges dia-anyag folyamatos begyűjtése is lehetséges. Éppen ezért ez alkalommal nem is az elsőtétítés nélküli vetítésnek a jelentőségéről kívánunk szólni, hisz ezzel már több cikk is foglalkozott (1. és 2.), hanem inkább arról, hogy az oktatási folyamatban milyen nagy jelentősége lehet annak, ha az eddig általánosan alkalmazott pausz papír helyett *matt üveget használunk vetítőfelületként.*

A dia-vetítő a tanterem egyik sarkában áll, szembe a tanulókkal. A vetítógép és a tanulók közé kell elhelyezni a vetítőfelületet, lehetőleg úgy, hogy az ablak felől közvetlen fény ne

érje. A dia-vetítő felé az üveg fényesebb, míg a tanuló felé a matt oldala kerül. Az üveglapra ugyanúgy vetítünk, mint eddig a pausz papírra. Az üveglapnak az a nagy előnye, hogy *rajzolni is lehet rá*, amit le is lehet törölni. Rajzolni lehet rá akkor is, amikor a fekete-fehér vagy színes képet vetítettünk rá. A gép kikapcsolása esetén viszont csak a rajz látható. Éppen ezért a földrajz tanításakor sok olyan lehetőség kínálkozik, ami az ismeret nyújtását hatékonyabbá teheti.

Magyarország földrajzának a tanításakor az V. osztályban színes dia segítségével vetítsük ki a Badacsonyi látképet. A kivetített kép lehetőséget biztosít a Badacsonyi egyedi, konkrét fogalmának a kialakítására is. Még